

KOČEVSKI SLOVENEK

Izhaja vsakega 5., 15. in 25. dne v mesecu; če je na tak dan praznik, dan prej. — Pos. štev. 1 — din.; letna naročnina 30 din., v zamejstvu 60 din. — Poštno-ček. rač. št. 17.785
 Oglasi po ceniku. — Izdaja konz. lista, čigar predst. je Karel Škulj, župnik v Dol. vasi pri Ribnici. — Urednik Andrej Struna, Kočevje. — Tiska tiskarna J. Pavliček, Kočevje

Ob obletnici kronanja Pija XII.

Za časa vlade rimskega cesarja Klavdija Germanika je prispel v mesto Rim, ki je bilo tedaj središče vsega kulturnega sveta, preprost mož, odet v popotno haljo, Simon Peter Bar Jona s svojim spremljevalcem Markom, da sredi rimskega razkošja, sredi ponosnih palač, prekrasnih marmornatih templjev, posvečenih stoterim bogovom, zasedi križ Kristusa križanega. Danes je isti Rim središče katoliškega sveta. Videlo je to mesto slavno dobo rimskih kraljev, odšli so, slavno dobo rimske republike, prešla je, Peter pa še živi, Peter pa je vladar najodličnejše države na zemlji, ker je božja, živi v papeštvu, ki ostane do konca sveta. Prav v teh dneh, ko sedanji papež Pij XII. obhaja obletnico svojega kronanja, uvideva katoliški in velik del nekatoliškega sveta pomen papeštva, ki ga zastopa, vodi in izvaja bivši kardinal Paccelli Pij XII. V prav posebno težkih okoliščinah je stopil kardinal Paccelli na papeški prestol. Španska državljanska vojna še ni bila končana, prav tako tudi ne vojna na Daljnem vzhodu; ko je že vse kazalo, da se pripravlja še mnogo hujša vojna vihra, nova svetovna vojna, ki se je lansko jesen tudi res začela. Vojni časi ne pomenjajo le velike nevarnosti za splošno kulturo, ampak še prav posebno za krščanstvo. Vojna je velika nesreča in v velikih nesrečah ljudje večkrat otope, postanejo brezdušni za boljše, čednostno življenje. Značaji podivjajo in posirove, čut za pravico in lastnino in spoštovanje pred človeškim življenjem se zabriše in izgine, ljudje postanejo sposobni za najhujše krivice in zločine. Ko so se bili cerkveni knezi, kardinali zbrali pri izvolitvi novega papeža, jim je govornik msgr. Bacci govoril o pomenu volitve novega papeža takole: „Nova doba je napočila. Nekateri narodi zaničujejo luč krščanskega razodetja in se vračajo k starim zmotam. Najvišjo in večno veljavnost vsegamogočnega Boga odklanjajo, zato je nramnost v razkroju, spoštovanje državne oblasti izginja in temelji človeške družbe se majejo.“ V enem dnevu so kardinali izvolili sedanjega papeža, ki je bil dolgoletni, zvesti sodelavec pokojnega papeža Pija XI., zato je bil tako znan po svojem delovanju, da je prevečala ob njegovi izvolitvi najgloblja radost ne samo srca katolikov, ampak tudi drugovernikov, kajti vse človeštvo je začutilo, da potrebuje človeški rod neko višjo, nad vsemi narodi stoječo avtoriteto, ki brani verske, moralne in pravne vrednote, avtoriteto, ki bo proti sirovim silam komunizma in fašizma branila prvenstvo duha nad materijo in bo klicala človeštvu v spomin, da ne izvira iz prsti in zemlje, ampak iz nebeških višin Boga. Takoj ob nastopu Pija XII. so prihrule nad človeštvo strašne preizkušnje. Narodi gledajo v Rim z vsem zaupanjem, ker papež Pij XII. je pokazal, da hoče vse svoje sile tako izkoristiti, da se vrne mir v človeštvo. V roki drži oljko miru in pošilja svoje opomine, prošnje, navodila na vodilna mesta človeške družbe. In ne zaman! Njegova poslanica se skrbno študira v raznih vladnih kabinetih, njegov glas upoštevajo tudi na mestih, kamor doslej glas papeža ni segel. Predsednik USA Roosevelt je poslal v Vatikan posebnega zastopnika, da bi mogel sodelovati s papežem Pijem XII.

Za blagor naroda

Treznostni teden obhajamo, čigar namen je, obuditi delo in smisel za treznostno življenje v našem narodu. V nas Slovencih bi moralo biti treznostno delovanje vedno živo, odločno in neizprosno v svojih izvajanjih, dosledno in čisto, tudi brezobzirno. Ker je pa vsega tega premalo, zato je tako malo sadov in ni čuda, da se že mnogi idealni, požrtvovalni delavci na tem polju omagali, obupali prav radi grenkih neuspehov. Mi se z vsemi silami pridružujemo vsakemu takemu delovanju, ker je trezen narod ima nado na obstoj in napredek, narod vdan pijančevanju, pa je zapisan skorajšnji telesni in moralni smrti. Vendar se ne bomo danes ustavljali ob tej misli, marveč hočemo poudariti, da ni zadosti le govoriti o koristih in pomenu treznosti ter pogubi nezmernega pijančevanja, treba je tudi od strani oblasti in uprave krepkejšega dela in podpore, pa bodo uspehi hitrejši, trajnejši in večji. Kaj ni nad vse značilen dogodek, ko je organizacija žena in mater iz neke župnije na Dolenjskem te dni odposlala kot izliv trpečega srca matere in zakonske žene sledeče opozorilo na višjo oblast: „Često čujemo v cerkvi in v društvu govore in predavanja o pogubnem pijančevanju in pomenu treznosti. Za vse smo hvaležne cerkvi in katoliški prosveti. A kaj, ko je pa toliko prilike za brezmejno pijančevanje, zapravljanje, pohujševanje, ponočevanje, igranje na karte itd. Do zjutraj se po nekaterih gostilnah pijančuje, kvarta, razgraja, pa se oblasti nič ne zgamejo, ali pa tako malo, da se jih nikdo ne boji. In, če se privleče mož — oče pozno domov, gorje ženi, gorje otrokom, ko pobesneli pijanec razbija, preklinja! Koliko srčnih ran matere, ko se sin zjutraj pijan priklati domov. Kaj pa delate oblasti! Kje so organi javnega reda? Kam pa gre naš davčni denar, da ga nič ne ostane za varstvo družin, za pomoč našim materam, ženam?“ Ne pove li ta glas več, nego vse učene razprave, statistike in slike? Kdo več vidi, več čuti kot mati, žena, kaj vse napravi nesrečni alkohol družini! So kraji, kjer ne izda ne lepa beseda ne prošnja ne plemeniti nagibi, marveč le sila zakona in njenih organov.

Dotakniti pa se hočemo ob tej priliki še važnega poglavja. Najhujša posledica vednega zapravljanja je razpad družine in družinskega premoženja — naših posestev. In koliko je že šlo naših slovenskih domovanj na boben radi neprestanega pijančevanja. Kdo bi mogel objaviti tako statistiko? Koliko je otrok, ki gredo z beraško palico v svet, ker je oče alkoholik razdejal vse in otrokom zapustil le sramoto in neizmerno grenak spomin na nekdanje skupno domovanje razbite družine. Na take ljudi ne vpliva nobena lepa beseda, ne pogled na otroka, ne pogled na klečečo ženo, parcela za parcelo gre po grlu. Posestvo se krči, dolg

pri posredovanju za mir. Ob tem poslanstvu papeža se vzradostijo in ogrevajo naša srca. Ob prvi obletnici pontifikata Pija XII. se radostnim odmevom iz vsega katoliškega sveta pridružujemo tudi mi Slovenci in želimo sv. očetu, da bi bila njegova mirovna prizadevanja kronana z velikim uspehom, kar ga bo ovekovečilo v zgodovini človeštva.

raste — a ni nikogar, ki bi to zločinsko početje ustavil, zločin nad nedolžno krvjo otrok in nad ženo, od solz in muk izčrpano?! V sosedni državi je državna uredba, da oblast lahko odvzame pijancu brez odškodnine njegovo posestvo in ga izroči treznemu gospodarju. Pri nas pa je postava, da sodna oblast prekličje takega gospodarja in mu postavi oskrbnika. Vprašamo: koliko je takih sodnih odredb? Pri vsakem prodanem posestvu bi morala nadzorna oblast vprašati zakaj da se to ni izvršilo. Povejmo mi kar naravnost: Zato ne, ker se često domača politična uprava boji zamere, kletve in maščevanja. Sodišče pa se postavi na stališče: Kjer ni tožnika ni sodnika. In tudi, če se uvede proces za preklic gospodarja zapravljivca, gre vse to počasi, se štiti preveč pijanca, ki se seveda brani, pustiti iz rok premoženje, vedoč, da bo ob kredit in ob denar. Naše oblasti in uprave v boju zoper alkohol v zgoraj navedenih poglavjih, to je omejitev raznih prilik za pijančevanje in pa varstvo družin in njih premoženja pred zapravljivimi gospodarji morajo biti bolj čujne, bolj delavne in bolj dosledne. S tega vidika bi takoj glasovali za zakon, ki daje sedež tudi ženski v občinskem odboru in vseh postavodajalnih zborih. Le trezen narod ima smisel za resno narodno delo.

Notranji pregled

Dr. Korošec govoril o državi

V četrtek 7. t. m. je dr. Korošec govoril na zborovanju Akademске zvezde v Ljubljani, kjer se je zbrala slovenska akademska mladina na god svojega zaščitnika sv. Tomaža Akvinčana. Dr. Korošec je pri tej priliki naglasil našo misel o državi Jugoslaviji, ki ji stoje na čelu vladarji domače kraljeve rodovine. Izrazil je željo, da bi jugoslovanska država bila skoraj tako urejena. Kakor se zdaj ureja na Hrvaškem. Nato pa je dr. Korošec povedal, da je naša velika skupna nevarnost v tistih ljudeh, ki hočejo zdaj priti na površje in ki so podobni nekdanjemu nesrečnemu ruskemu državniku Kerenskemu, ki je s svojim omahovanjem in svojo popustljivostjo omogočil, da so nad nesrečnim ruskim narodom zavladali boljševiki. Dr. Korošec je dejal, da je zdaj take kerensčine v naši javnosti že preveč, da pa je treba le še Kerenskega, pa bo šla naša domovina v pogubo. Ta kerensčina je politično delo tistih svobodomiselnih in protozidarskih politikov, ki ljubimkujejo s komunisti ter v tem ne vidijo nobene nesreče. Dr. Korošec je to tako glasno povedal, da je odmev tega govora po vsej državi nenavadno velik. Vsi listi v državi so skoro dobesedno prinesli ta Korošecov govor. Ljudje pa ga ne le pri nas na Slovenskem, temveč tudi na Hrvaškem in v Srbiji glasno odobravajo ter hvalijo, češ da je dr. Korošec potrebno besedo o pravem času spregovoril. Brez dvoma bo Korošecova beseda mnogo pripomogla, da bo kerensčina pri nas čimpreje iztrabljen. Z njo pa bodo izginili tudi njeni komunistični negovanci in miljenici, ki zdaj pod varstvom svojih bogatih botrov skušajo v Jugoslaviji Stalinu in njegovim blapeem pripravljati tla. Naj torej izgine kerensčina!

Plačajte naročnino!

Nov volilni red - Odbor za izpremembo zakona o Sokolu

Nov volilni red, ki ga je bila vlada sklenila pred nekaj dnevi, je zdaj podpisan in uveljavljen. Tudi zakon o Sokolu kraljevine Jugoslavije bo spremenjen ter je vlada že imenovala odbor, ki naj ga spremeni. V tem odboru sta poleg vojnega mistra tudi minister za telesno vzgojo in gradbeni minister dr. Krek.

Uredba o prekem sodu

Ministrski svet je izdal uredbo o prekem sodu in njegovemu izvrševanju. Ta sodišča bodo sodila v mobilnem in vojnem stanju, in le izjemoma v pripravljalnem stanju. Pred to sodišče pridejo vojaške osebnosti, ki kršijo pravila, in tudi civilne osebe, ki bi nagovarjale vojake h kakšnemu uporu. Preki sod izreče odbor, ki ga tvori pet častnikov. Najstarejši častnik mu pa predseduje. Pod tem zakonom se kaznuje vsakdo takoj, in sicer na samem kraju zločina.

Poročajo

Kočevje. V nedeljo 10. t. m. se je zbralo tu gasilstvo celega kočevskega sreza, 72 gasilskih čet, ki so domalo vse zastopane po svojih delegatih, da izvrši svoj letni občni zbor in si izvoli predsedstvo. Udeležene so bile tudi gasilske čete iz nemških krajev. Zborovanje je vodil poslovodeči podpredsednik g. Mihelič iz Kota pri Ribnici. Zborovanje je poteklo dokaj mirnejše kot prejšnja leta, četudi sta se obe narodnosti udeleževale debate. Doslej je bila namreč praksa, da je predsednik vodil zborovanje v državnem, t. j. v slovenskem jeziku, kar se je pa sproti prestavljalo v nemški jezik, Nemci so govorili le nemško. Vse to je letos odpadlo. Vse točke dnevnega reda so se obravnavale le v državnem, slovenskem jeziku. Nemci, ki so se oglašali k besedi, so govorili le slovenski, tako se je tudi novoizvoljeni podpredsednik gasilske župe g. Gustav Verderber zahvalil le v slovenščini. Vse to je napravilo na zborovalce nad vse ugoden vtis, dočim so bila dosedanja zborovanja večsah zelo napeta. V tem pogledu je napravila gasilska župa hvalevreden napredek. Pri volitvah uprave in nadzorstva je bila priglášena le ena lista, katere nosilec in predsednik gasilske župe je g. Ivan Mihelič, kot podpredsednik g. Gustav Verderber-Kočevje, tajnik g. A. Češarek-Ribnica, blagajnik g. V. Mikolič-Sodražica. V upravo je bil izvoljen tudi g. Koprivec iz Velikih Lašč, ki je pa istega dne

umrl. Lista je bila z vzklikom sprejeta skoraj soglasno. Dolgo časa je bil načelnik župe za gasilstvo velezaslužni g. Ignacij Merhar iz Dolenje vasi, ki je pa radi visoke starosti odložil svoj položaj, nakar je bil izvoljen ing. Anton Rudež, ki pa ga je zadela nenađna smrt. Temu je nasledil prvi podpredsednik g. Erhovnic iz Ribnice, ki je tudi nenadno umrl, nakar je prevzel predsedstvo g. Mihelič, sedanji novoizvoljeni predsednik, ki mu želimo krepko, dolgo življenje.

Jelendol. Parna žaga kneza Auersperga je še vedno v zastoju vsled popravila na žagi. Delavstvo je brezposelno, kar je tem huje, ker so gradbena dela na cesti radi snega nemogoča. Nekaterim delavcem se posreči sem in tja dobiti zaslužek za kak dan, zastoj obrata gre že v tretji mesec in bo predvidoma trajal še en mesec, kar je za delavce, posebno družinske očete hud udarec.

Ribnica. Pretekli ponedeljek so se zopet zbrali rešetarji iz naše doline na vabilo svojega predsednika Škulja, ki nam je razložil vse ukrepe, ki so se že izvršili in se še vrše, da se nam zopet odpre naš štiristoletni trg za našo suho robo, ki so nam ga vojne razmere skoraj mahoma zaprle. Priznati moramo, da se za nas res veliko skrbi po prizadevanju našega predsednika. Dal Bog uspeha!

Novice

Slovenec z dne 12. marca 1940 poroča — Milijonska pravda Mestne hranilnice kočevske proti svojemu direktorju — končana. Iz Kočevja nam poročajo: Te dni sta prejeli tukajšnja Mestna hranilnica in mestna občina sodbo Vrhovnega sodišča, s katero je njuna skoro štiritletna pravda z bivšim njenim direktorjem (dr. Sajovic, dr. Maurer, Ilc in Tomitsch) končana. Pravda je obšla dvakrat vse inštanice. Vdrugič so bili toženci v prvi stopnji pred okrožnim sodiščem v Novem mestu še celo delno obsojeni, vendar pa je Apelacijsko sodišče v Ljubljani to sodbo predrugačilo in na podlagi lastnih hranilničnih dokumentov ter izvedeniškega mnenja ugotovilo, da je Mestna hranilnica tožbo prepoznala in da je tožbeni zahtevek zastaran ter je še preostali tožbeni zahtevek zavrnilo. To sodbo je v celem obsegu potrdilo sedaj tudi Vrhovno sodišče ter pritožbeno revizijo Mestne hranilnice kot neosnovano zavrnilo. Vsled tega ima tožiteljica nositi tudi vse pravdne stroške, ki gredo seveda v težke stotisočake. V tej pravdi pa je sodišče tudi ugotovilo, da so takozvane

konzorcijske pogodbe med Mestno hranilnico in tovariši na eni strani ter Merkantilno banko na drugi strani za tožiteljico neobvezne. Vsled tega so se avtomatično zmanjšale obveznosti Mestne hranilnice nasproti svojim upnikom za skoro deset milijonov dinarjev. Tako se je ta stvar, ki je v naši javnosti dvignila precej prahu, v strokovnih krogih pa prilično pozornost, zavrnila prav za prav za obe stranki zelo zadovoljivo.

Meningitis in škrlatinica. V mestu se je pojavil slučaj meningitisa. Dijaka so odpeljali v ljubljansko bolnico. Tudi slučaj škrlatinke se je pojavil v mestu. Sanitetna oblast je ukrenila vse potrebno.

Razbojnika Haceta so aretirali 13. t. m. v Kranju. Oba stražnika Medle in Kremžar sta vodila 20 minut z njim borbo in bila pri tem obstreljena od Haceta. Ležita sedaj v ljubljanski bolnici, dočim je Haca, vkovan v okove, v ljublj. jetnišnici. Priznal je že, da je umoril orožnika Ivana Medega v Spodnji Hudinji in svojega tovariša v Spodnjih Gameljnih.

Hrvatski književni večer so priredili v ljublj. dram. gledališču hrvatski književniki-recitatorji. Tej prireditvi so prisostvovali predsednik senata dr. Anton Korošec, ban dravske banovine in mnogoštevilno ljubljansko občinstvo. Hrvatski književniki so prišli pod vodstvom predsednika Društva hrvatskih književnikov in glavnega urednika „Hrvatskega dnevnika“ dr. Ilije Jakovljevića. Po uspehi prireditvi je bila v hotelu „Unionu“ intima večerja.

Prilave za hrvatski sabor se na ozemlju banovine Hrvatske vrše z vso naglico. Doslej je v Zagrebu vpisanih 54.437 volivcev, volišč pa bo 95. Mislijo pa, da bo glasovalcev za sabor znatno manj, kakor jih je bilo za Narodno skupščino, to pa zato, ker lahko v sabor volijo samo tisti volivci, ki so pristojni v občino Zagreb. Slovenci, ki jih v Zagrebu živi 16.000, torej ne bodo volili v sabor.

7000 vagonov sliv so nasušili lani v naši državi in so jih do zdaj izvozili že okrog 6000 vagonov. Samo „Prizad“ jih je izvozil 4100 vagonov. Po tem lahko vsakdo sodi, kako obilna je bila lani naša sadna letina.

Žganje uporabljajo za razsvetljavo kmetje iz okolice Smedereva, ker se je petrolej preveč podražil. Žganje, ki ima 50 stopinj, gori z belo svetlobo in prav nič ne smrdi. Tako so kmetje prenehali kupovati tuje blago in so si sami napravili „petrolej“ iz sliv.

Italjanski vlačilec „Ciklon“ je prišel na pomoč pri dviganju parnika „Ljubljane“ in je moral zaradi močne burje pristati na albanski obali. „Ciklon“ je imel na svoji palubi dva velika železna cilindra, napolnjena s plinom, ki

† Dekan Anton Skubic:

Zgodovina ribniške župnije in franc. okupacija

Meseca marca 1797. so Francozi vdrli na Kranjsko. Ogrožena je bila tudi Ribnica, vendar jih takrat ni videla, ker so prišli samo do Turjaka. Neki roparji so takrat napadli župnika v Škocijanu in zelo okrutno ravnali.

Ravnokar je bil prinesel iz Ljubljane plačo zase in za nekega penzionista, pa so mu vse pobrali, njega pa pretepli. Duhovščina ribniške dekanije je potem nekaj zložila za ubogega vpokojenca. Vse je tega čina dolžilo Francoze, pa nobeno sodišče se v tem oziru ni ganilo, grajske sodnije so se bale same zase (Arhiv pri Novi Štifti). Ljudstvo je Francoze sovražilo in se jih silno balo. Ribniški graščak grof Gvidon Kobencelj je živel v Gorici kot emigrant. Ko je izvedel, da se bližajo Francozi Ribnici, je dne 10. marca 1797 kot 81 letni starček prihitel domov, da zavaruje svojo posest. Tega leta je došlo od kordonske komande tudi povelje, da se morajo med Ribnico in Kočevjem na Jasenci napraviti proti Francozom utrdbe (šance). Delalo je 2892 Kočevcev, 565 Kostelčanov, 838 Ribničanov in 16 voz na par konj pod vodstvom poročnika ogulinskega polka pl. Cervusa in izvršilo pet trdnjav, obsegajočih skupaj 1244 štirjanskih sežnje. Za to delo so ljudje prejeli po 9 krajcarjev na dan in so dobili skupaj blizu 650 goldinarjev brez odškodnine za poškodovane njive in travnike. Te nasipe so potem zasedli vojaki. Hoteli so bolj braniti Kočevje nego Ribnico. Bila pa je vse le gola potrata. Niti te šance niti črna vojska, ki so jo Kočevci brž postavili na noge, ni mogla zadržati Francozov, da ne bi zasedli naših ribniških in kočevskih pokrajin. Leta 1809. je zasedel Francoz vso deželo (Parapat, Letopis, Matice slov. 1874. 96).

Meseca maja 1809 so namreč Francozi prodirali od Gorice sem skozi Logatec proti Ljubljani, ki so jo zasedli na binkoštni ponedeljek dne 22. maja ponoči. En dan pred to zasedbo je prišel tudi Dolenjecem poziv,

naj se zbero v črno vojsko. Poslal ga jim je novomeški okrožni glavar grof Hohenwart. Črna vojska novomeškega okraja je bila razvrščena v tri oddelke. V levem krilu so bili okrajci Poljane ob Kolpi, Kostel, Kočevje, Ribnica, Turjak, Višnja gora, Čušperk, v desnem Stična, Turn pri sv. Križu, Svibno, Rateče, Boštajn, Mirna, Trebnje, Rakovnik, Mokronog in Otočec, v sredi pa Mokrice, Šrajbarski turn, Pleterje, Kostanjevica, Ruperč Vrh, Metlika, Črnomelj, Gradac in Novo mesto. Pozneje je sam major Du Montel osebno šel v Ribnico, da bi na Dolenjskem spravil na noge črno vojsko. Skušal je v Ložu, na Blokah, Navlošku, v Turjaku in Ribnici sestaviti tudi čete. Toda ves trud je bil zastonj. Kmetje niso imeli ne orožja ne streliva, pa tudi resne volje ne. (Br. Mat. Zgor. slov. naroda str. 57.)

V ogenj to moštvo bržkone ni prišlo, vsaj povedanega ni nikjer ničesar, iz česar bi se moglo sklepati na to. (Lj. von 1888. 470.) Bržkone so delali precej povsod tako, kakor so storili baje Ribničani, ki so se kot črna vojska zbrali z vsem domačim orožjem nekje na griču nad ŽLEBIČEM in nad Lazmi. Ko pa si ugledali prvega francoskega konjenika pri Vinicah, so pometali orožje proč in jo ubrali skozi Dolenje Laze in bližnje gozdove v Ribnico, kjer so na koncu trga proti Gorenji vasi že čakali vdano na Francoze in jih z dekanom Bonaventurom Humljem na čelu lepo pozdravili. Dekan, ki je dobro govoril francosko, je prosil Francoze milosti za Ribničane, in res se izprva nikomur nič žalega ni zgodilo. Generaliteta in ribniški veljaki so se zbrali v gradu k pojedini, redno vojaštvo pa se je umikalo iz Ribnice v Goričo vas, kjer je kampiralo.

naj bi služila pri dviganju potopljene „Ljubljane“. Burja je pa oba cilindra odtrgala in sta padla v morje. Zdaj je burja nekoliko prenehala in so naša oblastva takoj poslala več vlačilcev, da bodo oba cilindra poiskali.

Zanemarjanje v mladosti, se maščuje na starosti

Otroci, katerih starši skrbijo za to, da redno čistijo svoje zobe s Sargovim Kalodontom proti zobnemu kamnu, si ohranijo zdrave in trdne zobe. Nasprotno pa otroci, ki jih starši niso naučili, da čistijo zobe, ali so sami v tem oziru malomarni, že zgodaj trpijo na obolenju zob. Dolžnost staršev je torej, da o pravem času nauče otroke na redno čiščenje zob s Sargovim Kalodontom, ker si bodo na ta način ohranili do visoke starosti trdne, zdrave in lepe zobe.

Zunanji pregled

Med Sovjetsko Rusijo in Finsko 11. t. m. sklenjen mir, 13. t. m. opoldne na vsej fronti ustavljene sovražnosti - Tannerjev govor

Finski zunanji minister Tanner je imel po radiu govor, ki je trajal 20 minut. V svojem govoru je Tanner potrdil, da je bil sklenjen mir med Finsko in Sovjetsko Rusijo in je izjavil, da so se sovražnosti ustavile ob 11 dopoldne. Nato je Tanner dodal, da se bodo zadnje finske čete umaknile na svoje nove postojanke okoli 10. aprila in sicer v zadnjem odseku pri Petsamu.

Tanner je dodal, da ima sedaj Finska na vzhodu iste meje kot jih je imela v letu 1721. Razlagal je, da se je Finska odločila za mir zaradi tega, ker je bilo nemogoče, da bi dobivala pomoč skozi Švedsko in Norveško, prostovoljcev pa je na Finsko prihajalo premalo.

V takih okoliščinah je morala finska vlada tvegati, da bi sovjetske čete zasedle vso Finsko in to bi imelo strašne posledice. Sovjetski pogoji so bili hujši in obsežnejši kot pa so bili uspehi sovjetske vojske, toda splošni dobrobit nam je nalagal, da smo morali sprejeti te predloge.

Vendar pa v mirovni pogodbi ni nobenih političnih določb in svoboda, suverenost in neodvisnost Finske so nedotaknjene. Ves politični načrt samozvane finske vlade s Kuusinenom na čelu je bil opuščen.

Svoj govor pa je Tanner zaključil z besedami: Mi ne vemo, kaj nam bo prihranila bodočnost. Toda naša vojska je nedotaknjena in mi se lahko sedaj zopet posvetimo svojemu delu.

Sovjetski pogoji so zelo težki v primeri s tistim, kar je sovražnik dosegel v tej vojni in njegove zahteve so obsežnejše od onih, ki jih je stavil v septembru.

Naši zastopniki so se trudili, da bi sprejeli te pogodbe, toda vse je bilo zastonj. Ker pa ni bilo računati na to, da bi dosegli boljše zaključke, če bi vojno nadaljevali, tedaj smo morali sprejeti ta mir, ne pa nadaljevati vojne, ki je bila za nas brez upanja na zmago.

Mir je zelo težak in vlada je z velikim oklevanjem sprejela njegove pogoje.

Fr. Uršič:

10

Vodne razmere na Kočevskem

Valvazor v svoji knjigi Slava vojvodine Kranjske pod zaglavjem XLVII. - Studenci, toplice in jezera na Srednjem Kranjskem - lepo opisuje dobrepoljske bruhalnice kakor tudi bivše jezero na Velikoribniški gori. Opisuje takole:

Blizu Kompolja je drugo jezero. Tu gre jama v goro, ki je vsa skalnata. Dva streljaja greš vanjo z baklami pa prideš do jezera, nad katerim je narava sama zgradila zelo visok skalnat obok. Kako veliko je jezero in kako daleč sega, se ne da vedeti. Sam sem, kolikor sem mogel, metal kamenje na vse strani, a kamen je vselej padel v vodo. Tudi ob svetlobi bakel se ne da pregledati. Zvezal sem dve bakli skupaj in poskušal najti dno pri bregu, pa nisem prišel do dna. Ljudje, ki bivajo tam okoli, hodijo vsak dan v jezero

Duhovno berilo

Poleg moza bolečin, kakor imenuje prerok Izaija Jezusa, je postavila sv. Cerkev v tistem tednu Žalostno mater. Po pravici! Ako kdo, zasluži ona, da stoji poleg svojega trpečega Sina, ki mu je bila pred vsemi najbolj podobna. Tudi ona je po Jezusovem zgledu že zgodaj okušala uboštvo in ponižanje. Iz krajevega rodu Davidovega je, ali živi kot preprosta delavka v skromni hišici v Nazaretu. Tu jo najde angel in ji pove, da je izvoljena od Boga, da postane mati Odrešenikova. Visoka čast ali še višje trpljenje. Njen božji Sin je resnično njena največja radost, ali kolikorkrat ga pogleda, vedno se spomni besed starčka Simeona: Tvojo dušo bo presunil meč. Čim bolj ljubi Jezusa, tem globlje sega ostri meč, ker največja ljubezen povzroča največjo bol.

Jezus zapusti skromni dom v Nazaretu in začne javno učiti. Marija pa čuti vedno hujše, da se bliža trenutek, ko je ne bo zapustil samo za nekaj časa, ampak, ko bo pod križem postala Mati sedem žalosti.

Ko pa se začne za Gospoda britko trpljenje, tedaj gre Materino vzporedno s trpljenjem Gospodovim. Samo v tem je razlika, da Jezus trpi na krvavi način, Marija na nekrvavi. Ali zato ne trpi manj. Jezus pribit na križu. Pod križem pa stoji Žalostna mati.

Ko Jezus zakliče s križa: „Dopolnjeno je“, prestanejo njegove bolečine. Bolečine Marijine trajajo naprej. Sunka v presveto Srce Jezus ne čuti, Marija ga občuti v vsej grozi in bolečini. Mrtvega Jezusa ji položi v naročje. Ta slika je postala simbol materine bolečine, bolečine vsega človeštva. Umrjeno božje Jagnje drži v naročju, ga kaže svetu in ga daruje nebeškemu Očetu. Nikdo ni znal tega trenutka boljše vprizoriti kakor nesmrtni Michelangelo. Njegova pieta v cerkvi svetega Petra v Rimu ni samo Žalostna mati, ki objokuje mrtvega Sina, ampak ona je zastopnica človeštva pri veliki žrtvi za zveličanje človeštva. Velika duhovnica je, ki daruje žrtev na blagor človeštva. Nikdar ni počival Jezus na tako svetem oltarju kakor je bilo Marijino naročje.

Slovenski narod goreče časti Žalostno mater božjo. V narodnih pesmih, kjer izraža svoja najgloblja čustva, se je spominja. Njej na čast je postavil nebroj cerkev, znamenj, oltarjev. Petek v tistem tednu pobožno praznuje. V materi polni bolečin in svete ljubezni gleda svojo pomočnico, gleda svoj vzor v trpljenju, ki stiska tudi njega. V Žalostni materi pa gleda tudi svoje plačilo, ker ve, da Bog tako ravna: Tu meč v srce, tam krono na glavo.

Vsebina pogodbe

1. Mirovno pogodbo so podpisali za Sovjetsko Rusijo predsednik sveta ljudskih komisarjev in komisar za zunanje zadeve Molotov, Stalinov tajnik Ždanov ter general Vasiljevski, za Finsko pa ministrski predsednik Ryti, pooblaščen minister dr. Paasikivi, general Walden in prof. Voitoma.

2. S to pogodbo odstopa Finska Sovjetski Rusiji vso Karelsko ožino z mestom Viborgom,

po vodo, ker nimajo druge. Ali so v njem ribe ali ne, mi niso mogli povedati, ker jih nihče ni videl, a tudi ni gledal, da bi jih uzrl. Teh dobrih ljudi ne žene radovednost, ampak potreba k jezeru; zato malo pazijo, ali so v jezeru ribe ali ne; da le pridejo do vode.

Pred kakimi štirimi leti so mi ljudje iz okolice, pa ne samo iz najbližje, pripovedovali, da so slišali, kako je tam notri zvonil zvonček. To mi je potrdil tudi neki duhovnik, ki je sam slišal zvonjenje. Preprosti ljudje so hoteli pripisati zvonjenje strahovom, nastane pa od kapljajoče vode, ki se spreminja v kamen in sicer v čisto bel zvoneč kamen. Kadar tedaj padejo kaplje nanj, nastane zvok in zven, kakor bi bila muzika ali zvonjenje. In to traja, dokler se vlaga ne skaplja; potem tako dolgo preneha, dokler se zopet ne nabere toliko, da se mora znova odločiti in kaniti; in spet nastane namišljeno zvonjenje. Tako je o tem sodil tudi omenjeni duhovnik. Drugo čudovito jezero, ki je tretje na

vso obalo Ladoškega jezera, Ribačji polotok in dele vzhodne Finske.

3. Sovjetska Rusija dobi v zakup za 30 let in proti plačilu zakupnine v znesku 5 milijonov finskih mark luko Hangö ter ozemlje istoimenskega polotoka, na katerem si bo uredila svoje pomorsko oporišče.

4. Finska se obveže, da v vodah Severnega ledenega morja ne bo imela nikakih vojnih ladij, ne podmornic, niti letalskih sil, razen manjših ladij za obrambo obale.

5. Sovjetska Rusija se obveže, da umakne svoje čete iz Pečenge.

6. Sovjetski Rusiji se prizna pravica do svobodnega tranzitnega prometa preko Pečenge z Norveško brez carinske kontrole.

7. V teku leta 1940. se bo zgradila železniška proga iz Kemijärvi v Kandalahiti.

8. Mirovna pogodba mora biti ratificirana v roku treh dni. Ratifikacijski instrumenti se bodo izmenjali v Moskvi.

9. Dne 13. marca ob 12. uri se morajo na frontah prekiniti vojne operacije. Dne 15. marca ob 10. uri dopoldne se morajo čete na obeh straneh podati na novo državno mejo.

10. Pogajanja za novo sovjetsko-finsko trgovinsko pogodbo se morajo takoj pričeti.

Finski parlament je s težavo sprejel pogodbo

V finskem parlamentu so le s težavo spravili skupaj pet šestin glasov, kolikor je bilo potrebno, da je bila pogodba s Sovjetsko Rusijo sprejeta.

Porazen vtis na Švedskem in Norveškem

Tannerjeva izjava po radiu, da je stališče švedske in norveške vlade vplivalo na sklep finske vlade, je tukaj porazno vplivala.

Švedska tudi ne more poročevati za sedanjo novo Finsko, ker je v mirovni pogodbi med Finsko in Sovjetsko Rusijo točno določeno, da se obe vladi obvezujeta, da ne bosta sklepali pogodb s kako tretjo državo.

V vsej Finski - zastave na pol droga

Takoj po Tannerjevem govoru so na vseh vladnih poslopih izobesili zastave na pol droga. Kmalu nato so tudi zasebniki na svojih hišah izobesili zastave na pol droga. V vsej Finski je zavladała splošna žalost.

Žrtve

Toda po zelo krvavi vojni, ki je trajala od 30. novembra 1939 do 13. marca 1940 — torej 105 dni — in ki je zahtevala po približnih cenitvah na finski strani 50.000 in na sovjetski 400.000 žrtev. Sovjeti niso sklenili miru s Kuusinovo vlado, katero so mirno pustili pasti, ampak z ono pravo finsko vlado v Helsinkih, ki so jo vse do mirovnih pogajanj ignorirali.

Posledice moskovskega miru - Sovjetija proste roke - Posvetila se bo jugozahodu in državam ob Črnem morju

Predvsem ima Sovjetija poslej zopet svobodne roke. Do sedaj je uveljavila svojo voljo napram baltskim državam, napram Poljski in Finski, poslej se bo lahko neovirano posvetila svojemu jugozahodu in državam ob Črnem morju. Nihče ne more biti te sproščenosti sovjetskih sil tako vesel, kakor Nemčija, ki se je po po-

Srednjem Kranjskem, leži takoj pri vasi Podpeči blizu Dobrepolja in ga tudi zapira gora, vendar tako, da ne ovira človeku dohoda. Greš v goro in prideš najprej do tekoče vode, za streljaj globoko v gori. Tu brzi voda v skalo in jamo, katere opis bo našel radovedni bralec v L. poglavju. Ob tej vodi greš strašno daleč naprej — ponekod je prav nevarno — in prideš do jezera, ki te ne pušča dalje. Iz tega jezera teče zgoraj opisana voda, kakor kaže bakrorez v omenjenem L. poglavju. Tudi to jezero sem poskušal raziskati z baklo, ki je bila poldrugi seženj dolga, mu pa nisem prišel do dna, kajti s seboj nisem imel vrvice ali niti, ki bi z njo mogel dognati globino. Tudi kamne sem metal, pa nisem z njimi mogel doseči konca, marveč sem vedno slišal, kako so klonknil v vodo. Z ostrim pogledom sem pazil, ali se ne bi kje dala zaslediti kaka riba, pa nisem mogel nobene ugledati. Sicer je voda čista ko kristal; nad seboj pa ima silno visoko skalo, ki ji jo je dala narava kot obok za krov. Bakle tu prav nerade gore.

ročilih italijanskega časopisja zelo mnogo prizadevala za poravnava spora med Sovjetijo in Finsko. Kajti sedaj je Sovjetija, torej nemški zaveznik, prost in zmagovit. Zahodni velesili bosta morali opustiti svoje sanje, da bi Sovjetijo vzeli v klešče od severa in od juga, s čimer zavezniška armada v Palestini bistveno izgubi na svoji vrednosti. Sovjetija bo sedaj lahko Nemčiji dobavljala neprimerno več surovin, ki so ji potrebne za vojevanje na zahodu.

Hud udarec za Anglijo in Francijo

Ni treba še posebej poudarjati, da pomenja moskovski mir hud udarec za Anglijo in Francijo. Sicer nista bili po nobenih pogodbah Finski dolžni pomagati, toda iz celotnega evropskega zapletljaja je zadnji analfabet v vojaški vedi moral videti, da bi junaška Finska mogla postati sijajno orožje v rokah zahodnih velesil proti Sovjetiji in z njo združeni Nemčiji. Po listih se je o tem veliko razpravljalo, tudi v francoskem in angleškem parlamentu so o tem govorili. Toda pravilnemu spoznanju niso pravočasno sledila učinkovita dejanja. Pomoč Finski je začela pritekati prepozno. Usoda Finske utegne eno in drugo nevtralnno državo, ki sicer simpatizira z zahodnimi velesilama, preplašiti, da bi si upala svojo usodo brezpogojno vezati na Pariz in London.

Politika zamujenih trenutkov

Zdi se, da je pred vsem Anglija, ki vodi politiko zamujenih trenutkov. Vzrok za negotovo in oklevajočo zadržanje angleške politike je treba iskati v težavah, ki jih ima angleška vlada doma. Značilno je, da angleški liberalci in laburisti tudi še po šestih mesecih vojne nočejo stopiti v vlado. Tolikšna opozicija seveda hromi in slabi vladno politiko na zunaj in ji jemlje sposobnost za hitre in enotne odločitve, ki so v vojnem času predpogoj za uspeh. Laburisti so razorožili Anglijo, ko se je ves svet oboroževal. Njihova kratkovidna politika je prinesla Angliji v zadnjih petih letih več ponižanj, kakor so jih Angleži sploh kdaj v zgodovini doživeli. Zadržanje laburistov v sedanji vojni pa lahko postane za Anglijo in njen svetovni imperij usodno. Finska je najnovejši zgled za to.

Turčija se pripravlja

Turška vlada je storila obsežne ukrepe, da bi mogla biti kos bodočim dogodkom. Vojaška delegacija zaveznikov je prispela v Carigrad ter je odpotovala na mejo, da si ugleda utrdbe.

Italijanska pomorska divizija, ki je sestavljena iz ladij „Cesare“ in „Cavour“ ter nekaj torpednih rušilcev, je odplula iz Brindissija v Valono. Ta premestitev brodovja je v zvezi s pokreti italijanskih čet na albansko-grški meji.

Nevtralnost balkanskih držav

Nevtralnost balkanskih držav je zadeva, okoli katere so zopet osredotočeni vsi naporu Romunije, Turčije, Grčije in Jugoslavije, da bi se Balkan ne zapeljal v vojno. Videti je, da sta se tudi Bolgarija in Madžarska trdno odločili, da v sporazumu z drugimi balkanskimi državami odložita vsa sporna vprašanja in se sprijaznita z Romunijo. Solidarnost vseh balkanskih držav je tembolj nujna in potrebna, ker je nastal

Spor med Italijo in Anglijo

zaradi nemškega premoga, ki ga Anglija ne dovoli več prevažati po morju v Italijo. Ta stvar bi mogla imeti resne posledice, ker je Italija največja ovira za vsak poizkus, da bi se vojna prenesla v Sredozemsko in Črno morje. Važna je tudi vest, da je nemški zunanji minister Ribbentrop odpotoval v Italijo na razgovore v trenutku, ko so se začela mirovna pogajanja med Finsko in Sovjeti in ko v Italiji vlada napeto razmerje do Anglije. S temi tremi dejstvi bi bil zaključen mednarodni pregled dogodkov.

Čebelarstvo na Kočevskem 2

V občini Mozlju so tudi razmera za čebelarstvo zelo ugodne. Ta občina ima več takšnih krajev, koder je čebelarstvo slabo razvito. Vendar je pa večina čebelarjev zelo napredna. Kranjičev vobče ni najti. Žalibog je pa tudi dobiti panje, ki niso za naše kraje primerni. Tu je precej amerikancev in gerstrungovcev. Celo z osvetljenimi panji so poizkušali. Še danes jih je dobiti. V Mozlju samem je zelo malo čebel nasproti Reki. Tu je dovolj Slovencev, toda se z čebelarstvom bolj malo bavijo. V okoliških vaseh pa čebelarijo večinoma kmetje in so naši ljudje častno zastopani. Odlični slovenski čebelarji so ob Kolpi in v škričjskem ter spodnje-loškem okolišju. Sploh so pa tu tudi najboljše pašne razmere. Zgodaj spomladi se pokrije kolpska reber z zgodnjim cvetjem in traja paša do jeseni. Hoje v občini ni, zato se dobi tu tudi najboljši cvetlični med.

V občini Koprivnik je čebelarstvo tudi lepo razvito. Večinoma čebelarijo z raznimi umetnimi panji. Tudi Žnidaršičev je precej. Pašne razmere so skoraj iste kot v Mozlju. Rog in njegov obrobek je neizčrpen vir medu. Tu je bilo vedno nekaj dobrih čebelarjev, danes pa čebelarijo le večinoma kmečki posestniki, slovenskih čebelarjev je malo.

V Starem logu so vsi pogoji za uspešno čebelarenje. Od zgodnje spomladi do jeseni se dobi vedno dovolj za naše ljubke čebelice. Pokrajina je pokrita z mnogimi pašniki ter z gozdovi. Tu je neizčrpana čebelna paša. Čebelarjev je precej. V Starem logu so bili še od nekdanjih odlični čebelarji. Z veseljem lahko ugotovim, da je tudi tu večinoma A. Ž. v rabi. V prejšnjih časih so od tu prevažali čebele precej na ajdovo pašo h Krki.

V vseh občinah mešanega ozemlja pa manjka najizdatnejša jesenska paša na ajdi. Prevoz je pa skoraj nemogoč, ker so ceste slabe in je tudi predeleč. Treba bi bilo izboljšati pasišča, kar je pa posamezniku nemogoče. Čebelarsko društvo pa ima prevelik obseg. Slovenski čebelarji so dobro organizirani v čebelarskem društvu za Slovenijo. Z veseljem lahko ugotovimo, da je tudi nemških čebelarjev precej zraven. Želeti bi bilo, da bi se oprijeli organizacije prav vsi in skrbeli, da izboljšamo naša pasišča. Bliža se pomlad! Sedaj je čas, da se oni odloči, kdor ima veselje do čebel. Ako v kraju še ni čebelarja, ali le par panjev, tedaj bo trud

poplačan. Vsak pr naj ve, da v začetku ne bo nobenih dohodkov, pač pa dovolj stroškov. Čebelarstvo je panoga, v katero moraš precej vložiti, predno kaj dobiš. So pa tu in tam tudi leta, ki dajo človeku dobre obresti od vloženega kapitala. S tem sem končal o čebelarstvu vobče. V bodoče bo pa naš časopis prinašal vsakega 5. v mesecu najnujnejša opravila v čebelnjaku za vsak mesec.

Norec preživel pet dni in pet noči na vrhu vaškega zvonika

V neki vasici v Loraini na Francoskem so prebivalci preživeli te dni mnogo strahu. Neki kmet je nenadoma znorel. Splezal je na cerkveni zvonik, čisto na vrh, na križ. Tam je začel kazati razne vratolomne akrobacije. Vsi prebivalci so se zbrali pred cerkvijo in so s strahom opazovali to početje in čakali, kaj bo.

Gasilci so hoteli nesrečnika spraviti z zvonika, toda norec se je tako zelo branil, da so morali prenehati s poskusi, kako bi ga rešili. Dolgih pet dni in pet noči je norec v hudem mrazu preživel na zvoniku. Bil je že ves premražen in sestradan. Šele česti dan se je župan domislil, kako ga bodo zvalili z zvijačo z zvonika. Postavili so mu na tla hleb kruha in celo gujat. Sestradani norec je planil po jedi, gasilci so ga pa zgrabili in odpeljali v bolnišnico za duševne bolnike.

Prostovoljna dražba

Dne 21. marca 1940 ob 10. uri dopoldne se vrši pri okrajnem sodišču v Kočevju soba št. 5 prostovoljna dražba vinograda v Mavrlenu in posestva v Spodnji Bukovi gori št. 6, oboje last umrlega Kump Janeza. Najnižji ponudek znaša za vinograd 18.000 din, za posestvo 25.000 din in se mora takoj plačati. Posestvo meri čez 10 ha.

Okrajno sodišče v Kočevju, odd. I.
dne 7. marca 1940.

Kočevski Slovenec

Vljudno Vas prosimo, da zaostalo naročnino za leto 1939 in 1940 poravnate po priloženih položnicah čim preje.

Nakup vagonских pošiljk
koruze, pšenice in moke

ugodno izvrši tvrdka

Bregar & Krek

Ljubljana, Miklošičeva c. št. 19

Tvrdka dobavlja blago naravnost od proizvajalca.

Vse informacije brezplačno.

Naša čisto domača zavarovalnica za vse vrste zavarovanj je edinole

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani

Požar - Življenje - Posmrtnina - Doba - Starostna preskrba - Avtomobili - Vlomska tatvina - Nezgode - Jamstvo -
Steklo - Zvonovi. — Člani prejemaajo mesečnik „Našo moč“.